

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 15Co/55/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217221267
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Bzdúšek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4217221267.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Bzdúška a členov senátu JUDr. Martiny Balegovej a Mgr. Erika Németha, v právnej veci žalobcu: R Collectors s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, (pôvodný žalobca Poštová banka, a.s., Bratislava) proti žalovanej: B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX/XXX, XXX XX E., o zaplatenie 5 160,54 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 8Csp/341/2017-76 zo dňa 14.05.2018, v časti zamietnutia žaloby a trov konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 8Csp/341/2017 - 76 zo dňa 14.05.2018 v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov konania p o t v r d z u j e.

Žalovanej odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 5 160,54 eura, úrok vo výške 292,99 eura, úrok vo výške 236,58 eura, úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 5 160,54 eura od 01.11.2017 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok). V časti o zaplatenie 100 eur s príslušenstvom súd konanie zastavil (II. výrok). V časti o zaplatenie úroku vo výške 1 725,52 eura a úroku zo zostatku nesplatennej istiny zo sumy 5 160,54 eura vo výške 19 % od 01.01.2017 do zaplatenia súd žalobu zamietol (III. výrok). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 53,47 %.

2. V odôvodnení tohto rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 06.12.2017 domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu istiny vo výške 5 160,54 eura, dlžného úroku vo výške 2 118,51 eura, úrokom vo výške 236,58 eura zmluvným úrokom 19 % ročne zo sumy 5 160,54 eura od 01.11.2017 do zaplatenia, zákonným úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 5 160,54 eura od 01.11.2017 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil skutkovým tvrdením, že so žalovanou dňa 15.08.2012 uzatvoril úverovú zmluvu č. 6949247212, na základe ktorej poskytol žalovanej úver vo výške 7 000 eur. Tento sa žalovaná zaviazala splácať v pravidelných mesačných splátkach po 190,07 eura počas 60 mesiacov. Keďže po čerpaní úveru žalovaná porušila svoje zmluvné povinnosti, poskytnutý úver riadne a včas nesplácala, ku dňu 27.04.2015 vyhlásil poskytnutý úver za predčasne splatný. Ku dňu predčasného zosplatnenia pohľadávka žalobcu pozostávala z dlžnej istiny vo výške 5 160,54 eura, úroku vo výške 292,99 eura a poplatkov za upomienky vo výške 4,65 eura. Titulom náhrady trov konania si uplatnil náhradu zaplateného súdneho poplatku a náhradu trov právneho zastúpenia. Dňa 04.05.2018 zoberal v časti úrokov 100 eur žalobu späť.

Podľa § 145 ods. 2 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzati žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Vzhľadom na vyššie uvedené súd konanie v časti o zaplatenie 100 eur s príslušenstvom zastavil.

3. Žalovaná sa na pojednávanie nedostavila, hoci bola riadne a včas predvolaná. Svoju neúčast neospravedlnila. Súd preto pojednával v jej neprítomnosti v zmysle § 180 CSP.

4. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že predmetom konania v tejto veci bol záväzok žalovanej, ktorý vznikol z úverovej zmluvy. I keď sporná zmluva predstavuje tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka) predmetná zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou a na žalovaného je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, pretože pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, teda na právny vzťah založený zmluvou o úvere je potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), a to cez odkaz podľa ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka. Podľa názoru súdu uvedený záver vyplýva zo skutočnosti, že tzv. spotrebiteľské zmluvy (i keď sú upravené v Občianskom zákonníku) nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti). Preto na právny vzťah založený zmluvou o úvere aplikoval súd ustanovenia Obchodného zákonníka (čo sa týka konkrétnych práv a povinností) ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka (týkajúce sa spotrebiteľa a spotrebiteľských zmlúv). V tejto súvislosti súd upriamil pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.04.2015 (sp. zn. 3MCdo/14/2014), podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

5. V prejednávanej veci súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že podaná žaloba je dôvodná len sčasti a tejto nie je možné v plnom rozsahu vyhovieť. Zo skutkového tvrdenia žalobcu nepopretého žalovanou mal za preukázané, že žalobca ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli dňa 15.08.2012 úverovú zmluvu. Nakoľko žalovaná si svoje povinnosti vyplývajúce z uzavretej úverovej zmluvy neplnila, úver riadne a včas nesplácala, žalobca ku dňu 27.04.2015 predčasne zosplatnil úver a žalovanú vyzval na úhradu sumy zosplatneného úveru. Záväzok žalovanej, ktorý bol uplatnený v tomto konaní, žalobca vyčíslil nasledovne: dlžná istina vo výške 5 160,54 eura, dlžný úrok z istiny vo výške 2 018,51 eura, úroku vo výške 236,58 eura. Súd považoval za dôvodnú žalobu iba v časti istiny 5 160,54 eura, v časti uplatneného úroku 292,99 eura (do vyhlásenia splatnosti nad rámec tejto sumy žalobu zamietol (2 018,51 - 292,99), v časti uplatneného úroku z omeškania zo sumy 236,58 eura ako aj počnúc odo dňa 01.11.2017 do zaplatenia, keď žalobca si úrok z omeškania uplatnil v súlade s ustanovením § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vo výške vyplývajúcej z § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. (5,25 %).

6. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 19 % ročne z dlžnej sumy 5 160,54 eura súd v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú. V tejto súvislosti súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na zmluvný úrok len do času účinkov vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru (ktorej zmysel spočíva v predčasnom zosplatnení záväzku dlžníka z dôvodu porušovania zmluvných povinností dlžníkom), pretože týmto jednostranným právnym úkonom sa pohľadávka veriteľa predčasne stáva splatnou v celom rozsahu. Vzhľadom aj na účel zmluvného úroku, ktorým je odplata za poskytnuté peňažné prostriedky, vyhlásením splatnosti úveru poskytnutého na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, stratil žalobca právo uplatňovať si zmluvné úroky aj naďalej. Podľa názoru súdu dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu a od splatnosti úveru je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj z úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. V danej veci žalobca pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru a tým treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V tejto súvislosti súd poukázal i na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa zmluvné dojednanie, ktoré by zaviazovalo žalovaného k plateniu zmluvných úrokov aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru odchyľovalo od

zákona v neprospech spotrebiteľa, pretože by zhoršilo jeho postavenie. S poukazom na uvedené súd žalobu v časti uplatneného zmluvného úroku za obdobie odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru do zaplatenia zamietol. Súd doplnil, že v žiadnom prípade nejde o poskytovanie nepatričnej ochrany nepoctivým dlžníkom, ale jeho záver vyplýva z výkladu vyššie citovaných ustanovení právnych predpisov a na podporu svojej právnej argumentácie súd poukázal i na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.09.2012, sp. zn. IV. ÚS 476/2012-14, kde ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný výklad rozhodnutia krajského súdu, keď po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru. Súd v tejto súvislosti doplnil, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takéto konanie veriteľa neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Ohľadne tohto právneho názoru súd odkázal aj na rozhodovaciu prax súdov SR napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014.

7. Z právneho hľadiska súd vec posúdil podľa príslušných ustanovení Obč. zák., Obch. zák., z. č. 129/2010 Z. z. a z. č. 634/1992 Zb.

8. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V predmetnej veci mal žalobca úspech v 76,73 % a žalovaná v 23,26 % preto celkom bol žalobca úspešný v 53,47 %.

9. Proti tomuto rozsudku v časti zamietnutia žaloby a trov konania podal žalobca odvolanie najmä z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že dohodnuté zmluvné úroky platia len do splatnosti dlhu a od splatnosti úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Poukazoval na bod 6.4. Obchodných podmienok, s ktorými sa žalovaná oboznámila a vyjadrila s nimi súhlas, čo potvrdila svojim podpisom. Podľa žalobcu je predmetné rozhodnutie vo svojom odôvodnení nepreskúmateľné. Nedostatočným odôvodnením súdneho rozhodnutia porušil súd práva žalobcu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR). Žalobca ďalej namietal, že na ust. § 52 ods. 2 Obč. zák. sa vzťahuje zákaz retroaktivity, a teda nie je možné toto

ustanovenie aplikovať na vzťahy, ktoré vznikli pred 01.04.2015. Žiadal preto rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, resp. žalobe vyhovieť v plnom rozsahu.

10. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

11. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku - ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v medziach podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol tak bez nariadenia pojednávania s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku vopred oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu.

Rozsudok bol vyhlásený dňa 04.06.2019.

12. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

13. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

14. Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov.

15. Predmetom odvolacieho konania je rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietnutia žaloby, t. j. zmluvného úroku vo výške 19 % ročne z dlžnej sumy 5 160,54 eura. Súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na zmluvný úrok len do času účinkov vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie stotožňuje.

16. Na zdôraznenie správnosti rozsudku v napadnutej zamietajúcej časti odvolací súd uvádza, že zosplatením úveru treba rozumieť určenie splatnosti celého dlhu, ktorého plnenie bolo dohodnuté v splátkach. Dochádza teda k zrušeniu povinnosti splácať dlh v splátkach, v ktorých boli zakomponované úroky z úveru a veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie istiny úveru, vrátane úrokov z úveru, ktoré boli kapitalizované ku dňu zosplatenia úveru. Veriteľ tak má právo získať hneď späť požičanú peňažnú sumu a dlžník - spotrebiteľ už nemá žiaden právny titul na to, aby mal naďalej veriteľom poskytnuté finančné prostriedky a veriteľ už nemá právo, aby si voči dlžníkovi uplatňoval nárok na úroky z úveru, ktoré by mu patrili, keby ich naďalej mal u seba dlžník - spotrebiteľ. Z uvedeného vyplýva záver, že po zosplatení úveru už veriteľ nemá nárok na úroky zo splátok úveru po zosplatení, keďže od tohto momentu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania.

17. V intenciách vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vo výroku vecne správny potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej ich však nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli.

19. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon v § 420 až § 423 CSP pripúšťa. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. To neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).